

LXV Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym

Etap szkolny 2023/2024

30 listopada 2023

.....
Czas pracy: 60 minut

Instrukcja dla zawodnika:

1. Sprawdź, czy test zawiera strony od 1- 9 (zadania 1 – 38). Ewentualny brak strony zgłoś członkowi Komisji Szkolnej.

2. Pamiętaj, że rozwiązanie testu odbywa się w warunkach kontrolowanej samodzielności, korzystanie z jakichkolwiek pomocy jest **niedozwolone**, a Komisja winna zdyskwalifikować zawodnika na skutek stwierdzenia niesamodzielności pracy.

3. Za rozwiązanie testu możesz uzyskać maksymalnie 50 punktów. Przy każdym zadaniu wpisano możliwą do uzyskania liczbę punktów. Za odpowiedź można przyznać wyłącznie pełne punkty.

4. Odpowiedzi wpisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora. **Wszelkie poprawki traktowane są jako odpowiedzi błędne.**

5. Pamiętaj, że nie będą oceniane poprawne informacje wykraczające poza zakres polecenia. Jeśli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką Komisja oceni na zero punktów.

POWODZENIA !!!

Zadanie 1 (1 p.)

Wskaż, który z poniższych amerykańskich politologów jest autorem książki „Koniec historii” (wydanej w 1992 r.):

- a) Robert Dahl
- b) Alvin Toffler
- c) Francis Fukuyama
- d) Samuel Huntington

Zadanie 2 (1 p.)

Wybory do niemieckiego Bundestagu mają charakter pięcioprzymiotnikowy. Wskaż przymiotnik wyborczy, który nie obowiązuje we wspomnianych wyborach:

- a) pośrednie
- b) powszechne
- c) równe
- d) tajne (głosowanie).

Zadanie 3 (1 p.)

Podaj nazwę typu systemu partyjnego przedstawionego poniżej.

Odmiana systemu wielopartyjnego, w którym wszystkie liczące się partie podejmują ze sobą współpracę w parlamencie (np. Szwajcaria).

Typ systemu partyjnego:

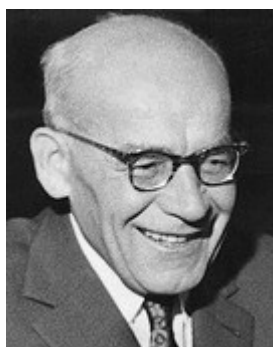
Zadanie 4 (1 p.)

Polskie akty ustrojowe zwane *małymi konstytucjami*, były przyjmowane w latach:

- a) 1918 i 1921
- b) 1918, 1921 i 1946
- c) 1919, 1947 i 1992
- d) 1945, 1976 i 1989.

Zadanie 5 (1 p.)

Podaj imię i nazwisko polskiego polityka widocznego na zdjęciu:

Źródło: PWN

.....

Zadanie 6 (11 p.)

Uzupełnij poniższą tabelę

Państwo	Stolica	System rządów	Głowa państwa
Kanada			
	Sztokholm		
		Prezydencki	Nikos Christodulidis
			Gabriel Boric Font

Zadanie 7 (1 p.)

Podaj nazwę organu państwa w RP, którego kompetencje przedstawiono w poniższym fragmencie tekstu:

„Zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne”.

Nazwa organu państwa:

Zadanie 8 (1 p.)

Instytucja Rzecznika Praw Obywatelskich została wprowadzona w Polsce:

- pod rządami konstytucji z 1921 r.
- pod rządami konstytucji z 1935 r.
- w okresie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
- w konstytucji Trzeciej Rzeczypospolitej z 1997 r.

Zadanie 9 (1 p.)

Podaj nazwisko florenckiego myśliciela politycznego z przełomu XV i XVI wieku, którego wiąże się z rozumieniem polityki według logiki „cel uświęca środki”.

Był to:

Zadanie 10 (1 p.)

W 1713 roku w jednym z państw europejskich został powołany pierwszy ombudsman. Obecnie w państwie tym funkcjonuje czterech ombudsmanów parlamentarnych, wybieranych na kadencję czteroletnią. Tym państwem jest/są:

- Szwecja
- Niemcy
- Słowacja
- Wielka Brytania.

Zadanie 11 (3 p.)

Spośród poniższych flag, wybierz i podkreśl flagi trzech państw, które zaliczane są do członków założycieli ONZ.

Zadanie 12 (1 p.)

W 2023 r. w jednym z państw europejskich przedstawiono koncepcję zmiany konstytucyjnej, polegającej na wprowadzeniu powszechnych i bezpośrednich wyborów premiera. Tym państwem jest/są:

- a) Francja
- b) Szwajcaria
- c) Węgry
- d) Włochy

Zadanie 13 (1 p.)

Wskaż poprawną odpowiedź:

Tzw. Konwencja haska z 1954 r. dotyczy:

- a) zasad traktowania jeńców wojennych
- b) zwyczajów i praw podczas wojny lądowej
- c) polepszenia losu rannych i chorych w armiach czynnych na lądzie
- d) nakazu powstrzymywania się stron uczestniczących w konflikcie zbrojnym od świadomego niszczenia, dewastacji, bezprawnego przywłaszczania dóbr kultury.

Zadanie 14 (1 p.)

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jest powoływana przez:

- a) Prezydenta RP, Sejm i Senat
- b) Sejm i Senat
- c) Radę Ministrów
- d) Radę Mediów Narodowych.

Zadanie 15 (1 p.)

Podaj nazwę projektu współpracy politycznej i gospodarczej, zainicjowanego w 2015 roku, do którego należą państwa zaznaczone na mapie:

Źródło: <https://....isppan.waw.pl/.../podstawowe-informacje/>

.....

Zadanie 16 (1 p.)

Podaj nazwę odznaczenia widocznego na zdjęciu. Jest ono przyznawane cudzoziemcom i zamieszkałym za granicą obywatelom polskim.

Źródło: prezydent.pl

Jest to:.....

Zadanie 17 (1 p.)

Wśród instytucji tej organizacji międzynarodowej znajduje się m.in.: Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, Wysoki Komisarz ds. Mniejszości Narodowych oraz Przedstawiciel ds. Wolności Mediów.

Podaj pełną nazwę organizacji przedstawionej w powyższym tekście:

.....

Zadanie 18 (1 p.)

Status miasta w Polsce nadawany jest w drodze:

- a) rozporządzenia Prezydenta RP
- b) rozporządzenia Rady Ministrów
- c) ustawy
- d) decyzji wojewody.

Zadanie 19 (1 p.)

„Oficjalnie to forum gospodarcze, ale tak naprawdę projekt polityczny. Chodzi o [...] Forum Pasa i Szlaku. Impreza ma pomóc w realizacji niebywale ambitnego projektu, który postawiłby [...] w samym centrum światowego handlu i pozwolił zrealizować mocarstwowe ambicje. [...] To warta setki miliardów euro inicjatywa, która ma reaktywować dawny Jedwabny Szlak i rozbudować infrastrukturę [...]. Projekt "Jeden pas i jedna droga" ma już 10 lat”.

Źródło: <https://fakty.tvn24.pl/fakty-o-swiecie/...-stawiaja-na-projekt-jeden-pas-i-jedna-droga-nawet-jesli-musza-do-niego-dokladac-7398541>

Podaj nazwę państwa będącego inicjatorem przedstawionej w tekście inicjatywy:

.....

Zadanie 20 (1 p.)

Tak zwane kontraktowe wybory do Sejmu miały miejsce w roku:

- a) 1991
- b) 1987
- c) 1989
- d) 1990.

Zadanie 21 (1 p.)

Autorem monografii „Trzecia fala demokratyzacji” jest:

- a) Ivan Krastev
- b) Leszek Kołakowski
- c) Hans Kelsen
- d) Samuel Huntington.

Zadanie 22 (1 p.)

Wskaż, o którym ugrupowaniu politycznym jest mowa:

Ugrupowanie to w latach 1991 - 1999 funkcjonowało jako koalicja różnych partii politycznych, organizacji związkowych i innych podmiotów społeczno-politycznych, zaś od 1999 r. było partią polityczną. W roku 2001 wygrało wybory parlamentarne.

- a) Porozumienie Ludowe
- b) Akcja Wyborcza Solidarność
- c) Sojusz Lewicy Demokratycznej
- d) Porozumienie Centrum.

Zadanie 23 (1 p.)

Jednym z czołowych przedstawicieli/przedstawicielek komunitaryzmu jest:

- a) Carol Gilligan
- b) Jan XXIII
- c) Norman Podhoretz
- d) Benjamin Barber.

Zadanie 24 (1 p.)

Międzynarodowy Fundusz Walutowy powstał w roku:

- a) 1929
- b) 1944
- c) 1975
- d) 1989.

Zadanie 25 (1 p.)

Hannah Arendt jest autorką książki:

- a) „Doktryna faszyzmu”
- b) „Narodowy populizm: zamach na liberalną demokrację”
- c) „O tyranii”
- d) „Korzenie totalitaryzmu”.

Zadanie 26 (1 p.)

Wskaż, który z poniższych fragmentów pochodzi z preambuły do Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku:

- a) „[...] pomni gorzkich doświadczeń z czasów, gdy podstawowe wolności i prawa człowieka były w naszej Ojczyźnie łamane, pragnąc na zawsze zagwarantować prawa obywatelskie, a działaniu instytucji publicznych zapewnić rzetelność i sprawność [...]”
- b) „[...] wspominając z wdzięcznością męstwo i wytrwałość ofiarnej walki pokoleń, które najlepsze wysiłki swojej sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały, nawiązując do świetnej tradycji wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja [...]”
- c) „[...] Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela. Pracą swoją, przestrzeganiem dyscypliny pracy i doskonaleniem jej metod lud pracujący miast i wsi wzmacnia siłę i potęgę Ojczyzny [...]”
- d) „[...] Uznajemy, że rządy ludu istnieją tylko tam, gdzie państwo służy swym obywatelom, a także sprawiedliwie, bez nadużyć i stronniczości, kieruje ich sprawami [...]”.

Zadanie 27 (1 p.)

Która z wymienionych polityczek nie pełniła funkcji szefowej rządu?:

- a) Ewa Kopacz
- b) Jacinda Ardern
- c) Hanna Suchocka
- d) Ursula von der Leyen.

Zadanie 28 (1 p.)

Podaj imię i nazwisko polityka widocznego na zdjęciu. W Sejmie IX kadencji pełnił on funkcję wicemarszałka, został na nią wybrany również w Sejmie X kadencji. Jest członkiem Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Jest to:

Źródło: sejm.pl

Zadanie 29 (1 p.)

W świetle uchwały Sejmu X kadencji z listopada 2023 r. w skład Prezydium Sejmu powinno wchodzić:

- a) 4 wicemarszałków
- b) 6 wicemarszałków
- c) 7 wicemarszałków
- d) nieokreślona liczba wicemarszałków.

Zadanie 30 (1 p.)

Uzupełnij zdanie nazwą organizacji, o której jest mowa:

..... powstały we Włoszech w 1970 r. Głównym ich celem było rozbitcie państwa włoskiego oraz stworzenie podstaw do rewolucji proletariatu.

Zadanie 31 (1 p.)

Wpisz pełną nazwę instytucji w poniższym tekście:

..... to państwowa jednostka organizacyjna, która zajmuje się gromadzeniem składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz dystrybucją różnego rodzaju świadczeń społecznych (np. rent).

Zadanie 32 (1 p.)

Parlament Republiki Włoskiej składa się:

- a) z Izby Poselskiej i Izby Senatorskiej
- b) z Izby Deputowanych i Izby Regionów
- c) z Izby Deputowanych i Senatu
- d) ze Zgromadzenia Narodowego i Senatu.

Zadanie 33 (1 p.)

Podaj pełną nazwę partii, której dotyczy poniższy plakat propagandowy.

Nazwa partii:

Zadanie 34 (1 p.)

W wyborach do Sejmu RP w latach 1991, 1993 i 1997 nie wszyscy posłowie wybierani byli bezpośrednio w okręgach wyborczych - stosowane były również tzw. listy ogólnopolskie kandydatów. Wybierano z nich:

- a) 46 posłów
- b) 69 posłów
- c) 115 posłów
- d) liczba była zmienna, uzależniona od frekwencji wyborczej.

Zadanie 35 (1 p.)

Podaj imię i nazwisko polskiego ekonomisty, którego uważa się za głównego autora planu reform gospodarczo-ustrojowych, zainicjowanego przyjęciem poniżej wymienionych ustaw:

1. Ustawa o zmianie ustawy o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych
2. Ustawa o zmianie ustawy Prawo bankowe i o Narodowym Banku Polskim
3. Ustawa o uporządkowaniu stosunków kredytowych
4. Ustawa o opodatkowaniu wzrostu wynagrodzeń w 1990 r.
5. Ustawa o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania
6. Ustawa o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne oraz ustawy o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych
7. Ustawa o zmianie ustawy – Prawo dewizowe
8. Prawo celne
9. Ustawa o zatrudnieniu
10. Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw

Imię i nazwisko:

Zadanie 36 (1 p.)

Oceń prawdziwość poniższej notatki:

Powszechne i bezpośrednie wybory Prezydenta RP odbywają się w Polsce od 1990 roku.

- a) prawda
- b) fałsz.

Zadanie 37 (1 p.)

Ngozi Okonjo-Iweala, nigeryjska ekonomistka i polityk od marca 2021 roku pełni funkcję dyrektora generalnej organizacji międzynarodowej, do której Polska przynależy od jej powstania w 1995 r.

Podaj pełną polską nazwę organizacji, której dyrektorem generalnym jest Ngozi Okonjo-Iweala.

Nazwa organizacji:.....

Zadanie 38 (1 p.)

Jerzy Giedroyc, polski publicysta i działacz emigracyjny był wydawcą polskiego emigracyjnego miesięcznika, stanowiącego ważny ośrodek kulturalno-polityczny emigracji polskiej po II wojnie. Podaj nazwę tego miesięcznika.

Nazwa miesięcznika: